

พุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง

Buddhist Ethics of Sexual Intercourse with AI Robot Citizen

อำนาจ ยอดทอง

Amnat Yodthong

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University, Thailand

E-mail: amchinjang@gmail.com

Received July 31, 2021; Revised August 12, 2021; Accepted September 30, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาประเด็นพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับมนุษย์ 2) เพื่อศึกษาประเด็นพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ รูปปั้น และตุ๊กตา และ 3) เพื่อศึกษาประเด็นพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับมนุษย์ คือเบญจศีลข้อ 3 เจตนางดเว้นจากการประพฤตินอกใจ มีองค์ประกอบการกระทำ 4 ประการคือ 1) เป็นวัตถุต้องห้ามสำหรับตน 2) มีจิตยินดีก่อน ขณะ หรือหลังการมีเพศสัมพันธ์ 3) การกระทำทุกอย่างในการมีเพศสัมพันธ์ และ 4) อวัยวะเพศสัมผัสกับมรรค 3 คือ ทวารหนัก ทวารเบา หรือปาก สำหรับคนที่มีสามีหรือภรรยาแล้วถือว่า ชายหรือหญิงอื่นทุกคนจัดเป็นวัตถุต้องห้ามสำหรับตน ถ้าหากทั้ง 2 ฝ่ายมีเพศสัมพันธ์กันยอมเป็นกาเมสุมิจฉาจาร ส่วนพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์นั้น มีองค์ประกอบ 3 ประการ (ไม่มีข้อ 1) หากคนที่มีภรรยาหรือสามีแล้วมีเพศสัมพันธ์กับศพที่มีสภาพมรรค 3 สมบูรณ์ยอมเป็นกาเมสุมิจฉาจาร ส่วนทุกคนที่มีเพศสัมพันธ์กับรูปปั้นและตุ๊กตาที่ไม่เหมือนมนุษย์ ย่อมไม่เป็นกาเมสุมิจฉาจาร แต่คนมีเพศสัมพันธ์กับตุ๊กตาทายางหรือหุ่นยนต์เอไอที่เหมือนมนุษย์นั้นให้พิจารณาเช่นเดียวกับกรณีศพมนุษย์ และพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง นั้นมีองค์ประกอบการกระทำ 4 ประการเช่นเดียวกับการมีเพศสัมพันธ์กับมนุษย์ เพราะการเป็นพลเมืองนั้นเป็นการยกสถานะให้เท่าเทียมกับมนุษย์ตามกฎหมาย

คำสำคัญ: เพศสัมพันธ์; หุ่นยนต์เอไอ; หุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง; เพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์;

พุทธจริยธรรม

Abstract

This research article has three objectives: 1) to study Buddhist ethics on sexual intercourse with humans; 2) to study Buddhist ethics on sexual intercourse with human corpses, sculptures, and dolls; and 3) to study Buddhist ethics on sexual intercourse with AI robot citizen. This research was documentary research involving content analysis from Pali canon, commentaries, books, and related research. The results showed that the Buddhist ethical norms concerning sexual intercourse with human beings are Five Precepts, especially the Third Precept that involves abstention from sexual misconduct. It has four elements of action: 1) being a forbidden object for oneself, 2) being contented before, during, or after intercourse, 3) every action that lead to the realization of sexual intercourse, and 4) the contact to three organs of the other: anus, urethra, or mouth. For individuals in marriage, cohabitation or intimate relationships, all other individuals outside such partnerships are considered a forbidden object for them. If both parties had sexual intercourse, it is considered sexual misconduct. For the Buddhist ethics, having sex with a human corpse involves three action elements (excluding the first element). If a person in a relationship has sex with a corpse that has three complete organs, it is sexual misconduct. Having sex with statues and dolls that do not look like humans is not sexual misconduct. But people having sex with sex dolls or AI robots that look like humans are considered the same as in the case of human corpses. And the Buddhist ethics of sexual intercourse with an AI robot citizen has the same four action elements as those norms applied to sexual intercourse with a human being, because citizenship entails the equality of status of such a robot with that of a legal human being.

Keywords: Sexual Intercourse; AI Robots; AI Robot Citizen; Sexbot; Buddhist Ethics

บทนำ

การสืบพันธุ์เป็นคุณลักษณะตามธรรมชาติอย่างหนึ่งของสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ พืช และสัตว์ (Kruatrachue, Damrongphol and Pokethitiyook, 2008) เพียงแต่สัตว์จะมีอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งสั้นๆ ในขณะที่มนุษย์ไม่มีกำหนดระยะเวลา เรียกการสืบพันธุ์นี้อีกอย่างว่า “การมีเพศสัมพันธ์” (Borwornnuntakul, 1993) ในขณะที่การสืบพันธุ์เป็นเรื่องส่วนตัว แต่ถือเป็นเรื่องของสังคมด้วยเช่นกัน จึงทำให้เกิดกฎเกณฑ์ทางสังคมและจริยธรรมทางเพศขึ้น เพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข (Empradit et al., 2003) ส่วนพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงจริยธรรมทางเพศในสังคมบรรพกาลว่า มีต้นกำเนิดมาจากรูปแบบวิถีชีวิตของฆราวาสผู้ครองเรือนที่เกี่ยวข้องกับกามคุณ (Thai Tripitakas 11/126-

127/92-94) เรียกว่า “อาคาริก” (ผู้มีเรือน) (Thai Tripitakas 1/281/317) หรือ “กามโกคิบุคคล” (ผู้บริโภคมกาม) (Thai Tripitakas 1/281/317) ตรงข้ามวิถีชีวิตนักบวชที่เรียกว่า “อนาคาริก” (ผู้ไม่มีเรือน)

วิถีชีวิตแบบอาคาริกนี้ก่อให้เกิดกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ และจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ขึ้นถึงแม้ว่าโดยหลักการพระพุทธศาสนาจะมุ่งความหลุดพ้น (อนาคาริก) แต่ก็ไม่ปฏิเสธวิถีแห่งอาคาริกเมื่อสังคมมีปัญหาหรือกฎเกณฑ์ยังไม่เพียงพอในการควบคุมพฤติกรรมทางเพศ พระพุทธศาสนาจึงได้กำหนดหลักจริยธรรมขึ้นเพื่อเสริมกฎเกณฑ์ดังกล่าว (Khemapañño (Yodthong), 2008) เพียงแต่ระบบจริยธรรมแบบเดิม รวมถึงจริยธรรมในพระพุทธศาสนานั้น ล้วนตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เท่านั้น (Dimmock and Fisher, 2017) ซึ่งเดิมก็ก่อให้เกิดปัญหาจริยธรรมทางเพศที่ซับซ้อนในสังคมอยู่แล้ว แต่เนื่องด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้ในเรื่องเพศสัมพันธ์จนกลายเป็นเพศสัมพันธ์แบบใหม่ที่เรียกว่า “เซ็กส์ชวลเทคโนโลยี” (sexual technology) เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับที่เรียกว่า “การปฏิวัติเกี่ยวกับเซ็กส์” มีชื่อเรียกว่า “ดิจิเซ็กส์ชวลลิตี” (Digisexuality) โดยเฉพาะการมีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์หรือเอไอ ที่เรียกว่า “เซ็กส์บ็อต” (sex robot หรือ sexbot) (Suphamangmee, 2020)

เซ็กส์ชวลเทคโนโลยีแบบเซ็กส์บ็อทนั้น นับว่ามีผลกระทบต่อชีวิตและสังคมของมนุษย์ที่รุนแรงในระดับโครงสร้างของครอบครัวและสังคม ซึ่งในอนาคตผู้เชี่ยวชาญต่างก็คาดว่า เซ็กส์บ็อทกำลังมีการพัฒนาให้มีลักษณะเหมือนมนุษย์ในทุกด้าน MRG Online (ผู้จัดการออนไลน์) (MRG Online, 2015) อ้างจาก อินดิเพนเดนต์ ว่า “ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเพศสัมพันธ์เชื่อว่า ในอนาคตเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์จะกลายเป็นที่ยอมรับของสังคมในปี พ.ศ. 2613 (ค.ศ. 2070) และอาจเป็นที่นิยมมากกว่าการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันเสียอีก” ในขณะที่ ดร.อีวาน เพียร์สัน (Dr. Ian Pearson) ผู้เชี่ยวชาญด้านอนาคตศาสตร์ (Futurologist) มองว่า “หุ่นยนต์จะเป็นตัวแทนในช่วงแรก แต่เมื่อมนุษย์เริ่มคุ้นเคยและเอไอที่พัฒนาไปขั้นสุด เมื่อนั้นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับหุ่นยนต์จะเริ่มเปลี่ยนไป” (Wanakijpaiboon, 2016) โดยความเปลี่ยนแปลงนี้อาจถึงขั้นแต่งงานสร้างครอบครัวกับหุ่นยนต์ ดร.เฮเลน ดริสโคลล์ และนายเดวิด เลวี (David Levy) ผู้เขียนหนังสือ Love And Sex and Robots ประเทศเนเธอร์แลนด์ เผยว่า “มนุษย์อาจแต่งงานกับหุ่นยนต์ภายในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) ยิ่งมนุษย์ชอบหุ่นยนต์มากเท่าไรก็จะมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์และแต่งงานกันได้ในที่สุด” (Daily News, 2016)

จะเห็นว่า ยุคสังคมดิจิทัลในปัจจุบันและในอนาคต เพศสัมพันธ์ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะกับมนุษย์ แต่ได้ขยายออกไปถึงความสัมพันธ์ทางเพศกับหุ่นยนต์เอไอสตรี ที่เรียกว่า “ฟีเมล แอนดรอย เอไอ” (Female Android AI) และคาดว่าจะมีการสร้างหุ่นยนต์เอไอบุรุษตามมา ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบการเข้าซื้อ หรือการแต่งงานก็ตาม (VoiceTV, 2019) และที่ยิ่งซับซ้อนกว่านั้นเมื่อประเทศซาอุดีอาระเบียได้ประกาศให้หุ่นยนต์ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ชื่อ “โซเฟีย” กลายเป็นพลเมืองของประเทศเป็นครั้งแรกของโลก (เอ็ม ซี โอ ที ดอทเน็ต (Thai news agency, 2018) นับเป็นแนวโน้มที่ชัดเจนว่า ในอนาคตประเทศต่างๆ อาจยอมรับหุ่นยนต์เอไอในฐานะเป็นพลเมืองของประเทศเทียบเท่ากับพลเมืองมนุษย์มากยิ่งขึ้น

และหากมนุษย์ต้องมีเพศสัมพันธ์หรือแต่งงานกับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองเหล่านี้ ระบบจริยธรรมในพระพุทธศาสนาหรือพุทธจริยธรรมจะตัดสินพฤติกรรมนี้อย่างไร โดยเฉพาะเบญจศีลข้อที่ 3 กาเมสุมิจฉาจาร เวรมณี การงดเว้นจากการประพฤตินอกใจ เพราะหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองนั้นไม่ใช่มนุษย์ ซึ่งในทางจริยธรรมก็น่าจะชัดเจนแล้ว แต่เทคโนโลยีกลับสร้างให้หุ่นยนต์เอไอเหล่านี้มีอวัยวะและรูปร่าง ตลอดจนการแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้เหมือนมนุษย์ และเมื่อกฎหมายยกสถานะให้เป็นบุคคลตามกฎหมาย ทำให้การพิจารณาประเด็นจริยธรรมในเบญจศีลมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น และเบญจศีลข้อ 3 จะนำมาใช้ตัดสินปรากฏการณ์นี้ได้หรือไม่ อย่างไร

ดังนั้น บทความวิจัยนี้จึงต้องการนำเสนอประเด็นพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองตามหลักเบญจศีลข้อ 3 กาเมสุมิจฉาจาร เวรมณี การมีเจตนางดเว้นจากการประพฤตินอกใจ เพื่อให้เห็นว่าการกระทำดังกล่าวถูกต้องตามหลักพุทธจริยธรรมข้อนี้หรือไม่ อย่างไร อันเป็นการแสดงมุมมองในพระพุทธศาสนาที่มีต่อปรากฏการณ์ในสังคมสมัยใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นและจะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเด็นพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับมนุษย์
2. เพื่อศึกษาประเด็นพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ รูปปั้น และตุ๊กตา
3. เพื่อศึกษาประเด็นพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง

การทบทวนวรรณกรรม

ประเด็นพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง เป็นประเด็นใหม่ในสังคมปัจจุบันและในอนาคต ยังไม่ปรากฏมีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ในแวดวงวิชาการพระพุทธศาสนา ส่วนที่มีการศึกษามากบ้างก็จะได้นำมากล่าวแต่พอสังเขป ดังนี้

สแมนทา อิลันกาทูน (Ilankoon, 2016) ในผลงานวิชาการเรื่อง “จริยศาสตร์เซ็กส์; ความต้องการที่แท้จริง รูปแบบจริยธรรมพุทธศาสนา” พบว่า ศีลธรรม (Morality) เป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตของชาวพุทธ มีจุดหมายเพื่อชำระจิตใจให้สะอาดและเกิดสันติสุขภายใน เป้าหมายในทางพระพุทธศาสนาจึงไม่ใช้การสร้างระบบจริยธรรมเพื่อควบคุมพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ แต่เพื่อแนะนำระบบจริยธรรมที่สมบูรณ์ต่อชีวิตในภาพรวมทั้งหมด แม้พระพุทธศาสนาไม่ใช่สาขาวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเพศ ที่เรียกว่า “เพศศาสตร์” (Sexology) ก็ตาม แต่หลักจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาก็สามารถนำมาใช้เป็นแบบอย่างในการศึกษาระบบจริยธรรมทางเพศได้ ในแง่นี้พระพุทธศาสนามีทัศนคติต่อเรื่องเพศสัมพันธ์ในเชิงลบหรือเชิงปฏิเสธ (negative) โดยเฉพาะในวิถีชีวิตของบรรพชิตหรือ

พระภิกษุ ดังนั้นวัตถุประสงค์หลักของพุทธจริยธรรมคือ การทำลาย (eliminate) ความต้องการทางเพศ (รวมทั้งกิเลสอื่นๆ) เพื่อบรรลุถึงจุดหมายสุดท้ายคือ การสิ้นสุดการเวียนว่ายตายเกิด (พระนิพพาน)

นฤพนธ์ ดวงวิเศษ (Duangwiset, 2016) ในผลงานเรื่อง “เพศและความเป็นชายในพุทธศาสนากับ การควบคุมภิกษุ สามเณร และบัณฑิต” มองว่า พระพุทธศาสนายานที่นับถือในกลุ่มประเทศจีน ญี่ปุ่น มีทัศนคติเชิงบวกต่อเรื่องเพศและกามารมณ์ ซึ่งแตกต่างจากพุทธศาสนาเถรวาทที่นับถือในกลุ่มประเทศไทย พม่า ศรีลังกา มักจะมีทัศนคติเชิงลบ เพราะมองว่าเป็นกิเลสตัณหาและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามหลักศีลธรรมเพื่อไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือ ความพ้นทุกข์

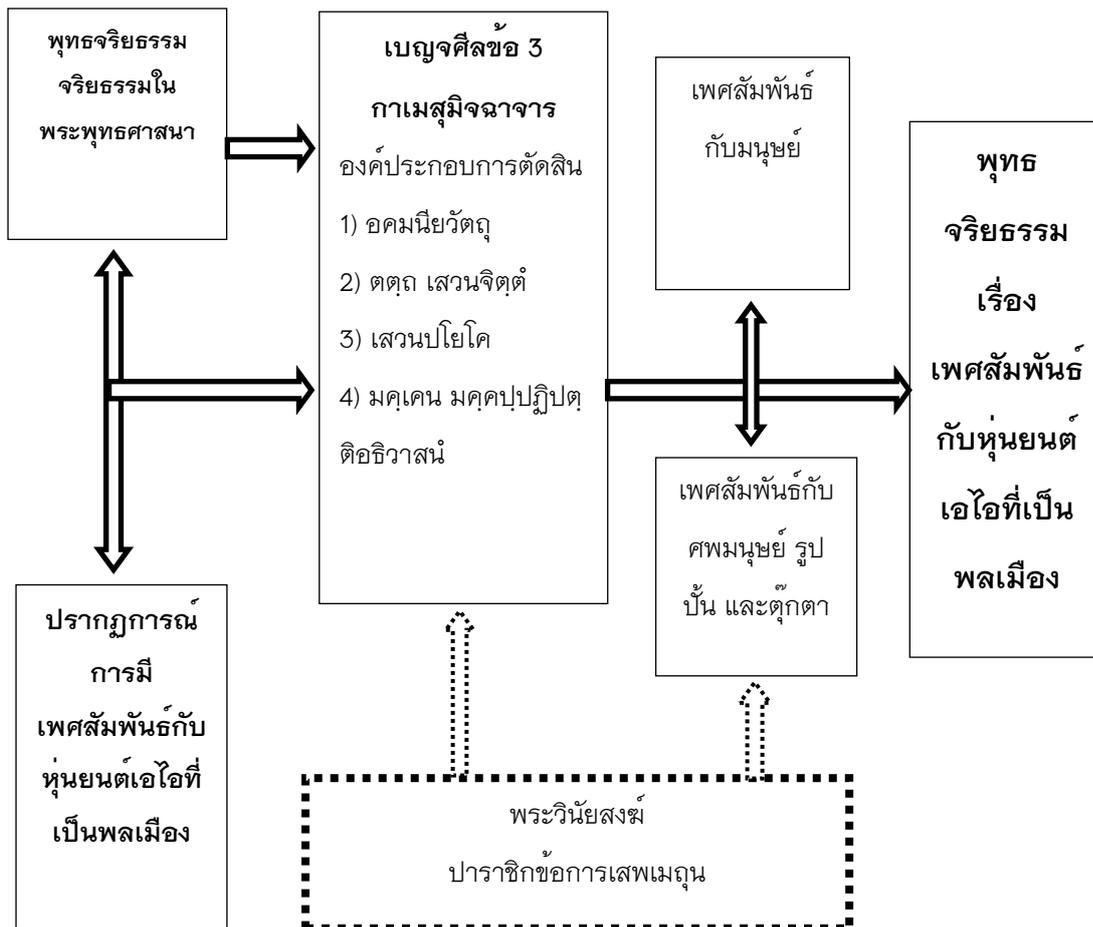
อำนาจ ยอดทอง (Yodthong, 2020) ในผลงานวิจัยเรื่อง “พุทธศาสนาเถรวาทกับมุมมองจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์” ในประเด็นเกี่ยวกับขอบเขตและความหมายของเพศสัมพันธ์ และมุมมองจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในพุทธศาสนาเถรวาท โดยมีแนวคิดจริยศาสตร์เซ็กส์ในทางตะวันตกเป็นฐานในการวิเคราะห์ และพบว่า เพศสัมพันธ์ในพุทธศาสนาเถรวาทตรงกับคำว่า “การเสพเมถุนธรรม” คือ การที่บุคคลมีเจตนาหรือมีความยินดีในการสอดใส่อวัยวะเพศเข้าไปในอวัยวะเพศทวารหนัก และปาก โดยที่สอดใส่เข้าไปสัมผัสเพียงเท่าเมล็ดงา ไม่ว่าจะป็นของชายหรือหญิง ของสัตว์เดรัจฉานหรือมนุษย์ เช่น ยักษ์ รวมถึงของซากศพของสัตว์เหล่านี้ ส่วนมุมมองจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ตามหลักพุทธศาสนาเถรวาทมีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเชิงคุณธรรมมากที่สุด โดยพุทธศาสนาเถรวาทมองว่าเพศสัมพันธ์ที่ดีคือเพศสัมพันธ์ที่ไม่ละเมิดเบญจศีลข้อ 3 การมีเจตนางดเว้นจากการประพฤตินิดในกาม และประกอบด้วยเบญจธรรมข้อ 3 คือ สทวารสันโดษ ความยินดีพอใจในสามีภรรยาของตน ซึ่งจัดเป็นทางสายกลางของชีวิตผู้ครองเรือนตามมรรค 8 ที่เรียกว่า “สัมมากัมมันตะที่ยังมีสวาสวะ” คือ การกระทำที่ถูกต้องของผู้ยังมีกิเลสอยู่

จะเห็นว่า จากตัวอย่างเอกสารและผลงานวิจัยข้างต้น ยังไม่ปรากฏมีการศึกษาในประเด็นว่าด้วย “เพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง” เนื่องจากผลงานของ สแมนทา ฮิลันกา กูน มุ่งศึกษาจริยศาสตร์เซ็กส์ในแง่ที่สัมพันธ์กับจุดหมายสูงสุดในพระพุทธานุศาสน์ ส่วน นฤพนธ์ ดวงวิเศษ ก็ศึกษาในทำนองเดียวกัน อันเป็นจุดหมายในเชิงโลกุตตระ แต่ขาดการพิจารณาจุดหมายในเชิงโลกียะ ส่วน อำนาจ ยอดทอง แม้จะมุ่งศึกษาเพศสัมพันธ์ในเบญจศีลอันเป็นมุมมองเชิงโลกียะ แต่เป็นการศึกษาโดยใช้กรอบจริยศาสตร์เซ็กส์เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ ส่วนบทความวิจัยนี้เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ย่อมถือว่าการกรุยทางในทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะเบญจศีลข้อ 3 เพื่อวิเคราะห์ประเด็นท้าทายในปัจจุบันและอนาคตต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทความวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดตามหลักพุทธจริยธรรมว่าด้วยเบญจศีล (ศีล 5) ข้อ 3 เป็นหลักในการวิเคราะห์ว่าด้วย “พุทธจริยธรรม

เรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง” โดยอาศัยตัวอย่างการวินิจฉัยพระวินัยปาราชิกข้อการเสพเมถุนเป็นฐานในการวิเคราะห์ตามหลักอรรถกถาที่ระบุไว้ (Thai Tripitakas and Commentaries 11/187, 11/190; 75/287; 75/289) โดยเริ่มต้นศึกษาหลักการทั่วไปเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์กับมนุษย์ตามหลักเบญจศีลข้อ 3 เป็นแนวคิดพื้นฐานก่อน จากนั้นนำแนวคิดดังกล่าวไปวิเคราะห์ประเด็นเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ รูปปั้น และตุ๊กตา ซึ่งจะทำให้ได้หลักการเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ ที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์เพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง โดยมีรายละเอียดตามภาพดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 1996) คัมภีร์พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหาวิทยาลัย 91 เล่ม (Mahamakut Buddhist University, 1993) และคัมภีร์อื่น ๆ ตลอดจน

หนังสือ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง วิธีการศึกษาครั้งนี้มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นรวบรวมข้อมูล ศึกษา และรวบรวมข้อมูลในประเด็นพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองจากคัมภีร์ พระไตรปิฎก อรรถกถา หนังสือ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) ขั้นวิเคราะห์ นำข้อมูลมาศึกษา วิเคราะห์แยกแยะประเด็นเกี่ยวกับพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง โดยใช้ หลักเบญจศีลข้อ 3 เป็นกรอบในการศึกษาตามลำดับ ได้แก่ เพศสัมพันธ์กับมนุษย์ เพศสัมพันธ์กับศพ มนุษย์ รูปปั้น และตุ๊กตา และเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง และ 3) ขั้นสรุป สรุปผลจากการวิเคราะห์และนำเสนอรายงานผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

จริยธรรมการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “พระพุทธศาสนากับประเด็นเรื่อง เพศสัมพันธ์ในโลกดิจิทัล” โดยได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนสาขา สังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รหัสโครงการ MUSSIRB No.: 2019/298 (B2)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. พุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับมนุษย์ ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธจริยธรรมพื้นฐานสำหรับฆราวาสผู้ครองเรือน เรียกว่า “เบญจศีล” (ศีล 5) (Inthasara, 2006) และพุทธจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพศสัมพันธ์คือ เบญจศีลข้อ 3 กาเมสุมิจฉาจารา เวมณิ แปลว่า เจตนางดเว้นจากการประพฤติดิถีในกาม (Thai Tripitakas 11/315/302–303) ในเมถุนธรรม (Thai Tripitakas and Commentaries 45/449) ในการร่วมประเวณี (Phra Brahmaganabhorn P. A. Payutto, 2008) หรือในเพศสัมพันธ์” (Rattanapornsiri, 2010)

องค์ประกอบของการประพฤติดิถีข้อกาเมสุมิจฉาจารา เรียกสั้นๆ ว่า “ผิดศีล” หรือ “ล่วงละเมิดศีล” โดยทั่วไปมี 4 ประการ (Thai Tripitakas and Commentaries 16/397; 17/549; 45/449–450) ดังนี้

1) **อคมนีย์วัตถุ วัตถุตองห้ามหรือวัตถุที่ไม่ควรล่วงเกิน** จำแนกเป็นหญิง 20 ประเภท มี 2 กลุ่ม คือ *กลุ่มที่หนึ่ง* หญิงโสเภณีมีผู้ดูแลปกครอง 10 จำพวก ได้แก่ (1) หญิงที่มารดารักษา (2) หญิงที่บิดารักษา (3) หญิงที่ทั้งมารดาและบิดารักษา (4) หญิงที่พี่หรือน้องชายรักษา (5) หญิงที่พี่หรือน้องหญิงรักษา (6) หญิงที่ญาติรักษา (7) หญิงที่โคตรรักษาหรือเป็นเทือกเถาเหล่ากอของตน (Kromphrayavajirañāvararasa, 1995) (8) หญิงที่ธรรมรักษาหรือเป็นนักบวช (9) หญิงที่มีการอารักษามีคู่หมั้น (10) หญิงที่มีอาชญาอรอบด้าน (กฎหมายคุ้มครอง) และ *กลุ่มที่สอง* หญิงที่มีสามีแล้ว 10 จำพวก คือ (1) ภรรยาที่ซื้อมาด้วยทรัพย์ (2) ภรรยาที่อยู่ด้วยกันเพราะความพอใจโดยที่บิดามารดาไม่อนุญาตหรือไม่ได้ยกให้ (Vaidayasevi, 2005) (3) ภรรยาที่อยู่ด้วยกันเพราะโศกะ (4) ภรรยาที่อยู่ด้วยกันเพราะเครื่องนุ่งห่ม (5) ภรรยาที่ผู้ปกครองเต็มใจยกให้แต่งงาน (6) ภรรยาที่ชายยกเทริดลง

จากศีรยะ คือ หญิงที่ชายช่วยให้พ้นจากการเป็นกรรมกรทำงานหนัก (7) ภรรยาที่เป็นทั้งภรรยาและทาส (8) ภรรยาที่เป็นทั้งภรรยาและลูกจ้าง (9) ภรรยาที่เป็นชเลยศึก (10) ภรรยาที่อยู่ด้วยกันเพียงคนเดียว หนึ่ง จากหญิง 20 ประเภท 2 กลุ่มข้างต้นนั้น ย่อมถือว่าวัตถุต้องห้ามของชายทุกคน (Thai Tripitakas and Commentaries 45/449–450) นั่นคือ ชายทุกคนที่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงเหล่านี้ ย่อมจัดเป็นกาเมสุมิจฉาจาร ส่วนหญิง 12 จำพวก ได้แก่ หญิงที่มีผู้ดูแลปกครอง 2 จำพวกหลัง (กลุ่มที่หนึ่ง) คือ หญิงที่มีคู่มั่น หญิงที่มีกฎหมายคุ้มครอง และหญิงที่มีสามีแล้ว 10 จำพวก (กลุ่มที่สอง) หากมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นที่นอกจากผู้ครองของตน ย่อมเป็นกาเมสุมิจฉาจารทั้งสองฝ่าย แต่หญิงโสัดที่มีผู้ดูแลปกครอง 8 จำพวกแรก (กลุ่มที่หนึ่ง จำพวก 1–8) หากมีเพศสัมพันธ์กับชายโสัด ย่อมไม่เป็นกาเมสุมิจฉาจาร เพราะต่างก็ไม่เป็นวัตถุต้องห้ามของกันและกัน (อ้างแล้ว) เพราะหญิงเหล่านี้ยังไม่มีสามีเป็นเจ้าของร่างกายตน จึงมีสิทธิ์สมบูรณ์ในร่างกายของตน เมื่อเกิดความพอใจในชายโสัดคนใดแล้ว จะมอบกายให้แก่ชายนั้นก็ไม่ใช่เป็นกาเมสุมิจฉาจาร (Vaidayasevi, 2005) ส่วนชายที่มีภรรยาแล้ว หากมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่นอกจากหญิง 20 ประเภท เช่น หญิงโสัดที่บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือหญิงที่สามีหายหรือเสียชีวิต ย่อมไม่เป็นกาเมสุมิจฉาจาร ส่วนหญิงที่มีสามีแล้วมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชาย ย่อมเป็นกาเมสุมิจฉาจาร เพราะสังคมอินเดียโบราณถือว่า สามีเท่านั้นที่เป็นเจ้าของประเวณีของหญิง” (Phrañāṇavarodom, 2000) ซึ่งเมื่อนำมาใช้ในสังคมปัจจุบันที่ถือว่าชายหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ย่อมถือว่าสามีและภรรยาต่างเป็นเจ้าของประเวณีของกันและกัน ในกรณีนี้หากทั้ง 2 ฝ่ายมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นหรือหญิงอื่น ย่อมถือว่าเป็นกาเมสุมิจฉาจารทั้ง 2 ฝ่าย (Promtha, 2005a)

2) ตตถ เสวนจิตต์ มีจิตคิดจะเสพในอคมณีวัตถุนั้น คือ การที่บุคคลมีเจตนาหรือมีจิตยินดีที่เรียกว่า “เสวนจิต” ในการมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เป็นวัตถุต้องห้ามนั้น ในกาลใดกาลหนึ่งหรือทั้ง 3 กาล ได้แก่ 1) ปุพพเจตนา ก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ 2) มุญจนเจตนา ขณะมีเพศสัมพันธ์ในช่วงใดช่วงหนึ่ง ได้แก่ 1) ช่วงกำลังสอด 2) ช่วงสอดเข้าไปแล้ว 3) ช่วงหยุดอยู่ และ 4) ช่วงถอนออก (Thai Tripitakas 1/58/45) และ 3) อปรเจตนา หรือ อปราปรเจตนา หลังจากการมีเพศสัมพันธ์แล้ว (Thai Tripitakas and Commentaries 49/280; Phra Brahmagunabhorn P. A. Payutto, 2008) หากผู้มีเพศสัมพันธ์มีเจตนาในกาลใดกาลหนึ่ง หรือช่วงใดช่วงหนึ่ง ย่อมถือว่ามิเจตนาเกิดขึ้นแล้ว

3) เสวนปิโยโค ประโยคในการเสพ คือ การกระทำทุกอย่างในการมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เป็นวัตถุต้องห้ามนั้น ศิลข้อนี้มีประโยคเดียวเท่านั้น คือ สาหตถิกประโยค คือ ประโยคเกิดจากการทำเอง (Thai Tripitakas and Commentaries 45/450) หมายถึง จะต้องมิเพศสัมพันธ์ด้วยตนเองเท่านั้น จึงจะถือว่าเป็นกาเมสุมิจฉาจาร ถ้าสั่งให้คนอื่นทำไม่ผิดศีล แต่ถ้าสั่งให้คนอื่นทำกับตน ย่อมผิดศีลเช่นเดียวกับทำเอง (Phrañāṇavarodom, 2000)

4) มคฺเคน มคคปฺปฏิตฺตือฉิวาสนํ การยังมรรคให้ดำเนินไปในมรรคหรือหยุดอยู่ คือ ได้มีเพศสัมพันธ์กันขึ้นแล้ว นับตั้งแต่วัยวะเพศของทั้งสองฝ่ายได้สัมผัสกันแม้เท่าเมล็ดงา เรียกว่า “มรรคจตมรรค” คำว่า “มรรค” หรือ “มรรค 3” (ช่องทาง) ได้แก่ ทวารหนัก (วัจจมรรค) ทวารเบา (อวิยวะ

เทศ) (ปัสสาวมรรค) และปาก (มุขวรรค) (Thai Tripitakas 1/66/52) ดังนั้นหากมรรคสัมพันธ์กับมรรคแม่เพียงชนิดเดียวก็ชื่อว่าผิดศีลข้อกาเมสุมิจฉาจารย์แล้ว ส่วนการมีเพศสัมพันธ์กับบวชชอื่นนอกจากนี้ไม่ถือเป็นกาเมสุมิจฉาจารย์

จะเห็นว่า ศีลข้อกาเมสุมิจฉาจารย์โดยทั่วไปมีองค์ประกอบแห่งการกระทำผิด 4 ประการ ได้แก่ 1) เป็นวัตถุต้องห้าม 2) มีจิตคิดจะเสพ 3) กระทำการเสพ 4) มรรคจตมรรค ส่วน คัมภีร์ปรมัตถที่ปรัอิทธกถาพุทธทศนิกาย อิติวุตตกะ ระบุว่า ผู้กระทำการโดยพลการ เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา หรือผู้กระทำการตามความพึงพอใจของตนเอง เช่น ชอบมีเพศสัมพันธ์กับศพ ย่อมไม่มีองค์ประกอบที่ 1 เมื่อการกระทำครบองค์ประกอบ 3 ประการ ย่อมถือว่าเป็นกาเมสุมิจฉาจารย์ (Thai Tripitakas and Commentaries 45/450) ศีลข้อนี้นอกจากกล่าวถึงความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างชายกับหญิงแล้ว ยังครอบคลุมถึงเพศสัมพันธ์ระหว่างคนเพศเดียวกันอีกด้วย ซึ่งให้พิจารณาเช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงทั่วไป (Thai Tripitakas 1/56/43-44; (Promtha, 2005a)

วัตถุประสงค์ที่ 2. พุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ รูปปั้น และตุ๊กตา
ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาเบญจศีลข้อกาเมสุมิจฉาจารย์นั้นจะต้องพิจารณาเทียบเคียงกับพระวินัยข้อปาราชิกว่าด้วยการเสพเมถุนเป็นแบบอย่าง (Thai Tripitakas and Commentaries 11/187, 11/190; 75/287; 75/289) โดยถือว่า การกระทำที่มืองค์ประกอบเดียวกันที่ท่านจัดเป็นการเสพเมถุนและเป็นปาราชิก สำหรับเบญจศีลข้อ 3 ย่อมจัดเป็นกาเมสุมิจฉาจารย์เช่นเดียวกัน ประเด็นการมีเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ รูปปั้น และตุ๊กตา ให้ถือว่าศพมนุษย์ที่เป็นกาเมสุมิจฉาจารย์จะต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ 1) ศพมีอวัยวะสมบูรณ์ 2) ศพมีอวัยวะบางส่วนไม่สมบูรณ์ แต่มรรคทั้ง 3 มีรูปลักษณะลักษณะสมบูรณ์ และ 3) ศพมีอวัยวะแทบทุกส่วนเสียหาย แต่มรรค 3 มีรูปลักษณะลักษณะสมบูรณ์ (Thai Tripitakas 1/63-65/50-51; Thai Tripitakas and Commentaries 1/827-829) และมีองค์ประกอบของกาเมสุมิจฉาจารย์ 3 ประการ คือ 1) มีจิตคิดจะเสพ 2) กระทำการเสพ และ 3) มรรคจตมรรค หากไม่ครบองค์ประกอบย่อมไม่ผิดศีลข้อนี้

หากคนโสด 8 จำพวกแรกมีเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ ย่อมไม่เป็นกาเมสุมิจฉาจารย์ แต่สำหรับคนมีสามีหรือภรรยาแล้ว 10 จำพวก และคนมีคู่นอนหรือมีกฎหมายคุ้มครอง มีเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ ย่อมเป็นกาเมสุมิจฉาจารย์ เพราะถือเป็นการนอกใจสามีหรือภรรยาของตน (Thai Tripitakas and Commentaries 1/827-829) ส่วนการมีเพศสัมพันธ์กับรูปปั้นหรือตุ๊กตานั้น ย่อมไม่ถือเป็นการประพฤติผิดศีลข้อกาเมสุมิจฉาจารย์ แต่เป็นเพียงการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเท่านั้น (Thai Tripitakas 1/71/59 เรื่องที่ 25; 1/71/59 เรื่องที่ 23)

วัตถุประสงค์ที่ 3. พุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง
ผลการวิจัยพบว่า “ตุ๊กตายาง” (sex doll) คือ อุปกรณ์พอนคลายอารมณ์ทางเพศอย่างหนึ่ง (Sex Toy) ที่คนไทยรู้จักในนามของ “ตุ๊กตายาง” เพราะสร้างจากวัสดุยางสังเคราะห์ ในปัจจุบันมีการผสมผสานระหว่างตุ๊กตายางแบบเดิมกับระบบปัญญาประดิษฐ์ (เอไอ) ทำให้ตุ๊กตายางหรือหุ่นยนต์เอไอเหล่านี้มี

ลักษณะทางกายภาพและแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบได้เหมือนมนุษย์ จนกระทั่งได้รับสถานะเป็นพลเมือง เช่นเดียวกับมนุษย์ในบางประเทศ ในการพิจารณาประเด็นเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองนี้ย่อมเกี่ยวข้องกับแนวคิดที่พิจารณาไปแล้ว 2 ประการ คือ *แนวคิดแรก* การมีเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ และ *แนวคิดที่สอง* การมีเพศสัมพันธ์กับหุ่นปั้นหรือตุ๊กตา โดยเฉพาะประเด็นการมีเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์นั้น ที่จัดเป็นกาเมสุมิจฉาจารย์น่าจะมีเหตุผลสำคัญมาจาก 1) ร่างกายนี้เคยเป็นของมนุษย์มาก่อน หรือว่า 2) ร่างกายนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับร่างกายมนุษย์ผู้มีชีวิต ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมาจากเหตุผลประการที่ 2 มากกว่า ถึงแม้ว่า *สมเด็จพระมหาสมณะ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส* (Kromphrayavajirāḍḍavarorasa, 2009) จะทรงให้ความสำคัญกับ “การเป็นวัตถุที่จะทำให้สำเร็จกามกิจ” ก็ตาม แต่ผู้วิจัยไม่เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าวนี้เพราะ 1) การเสพกามกิจกับอวัยวะอื่นนอกจากมรรคทั้ง 3 แม้จะเป็นวัตถุให้สำเร็จกามกิจได้ และไม่ว่าจะกระทำกับมนุษย์หรือศพมนุษย์ก็ตาม ย่อมไม่เป็นกาเมสุมิจฉาจารย์ 2) จะต้องเป็นการมีเพศสัมพันธ์กับมรรค 3 ที่มีรูปลักษณะอันฐานปรากฏชัดเท่านั้นจึงจะเป็นกาเมสุมิจฉาจารย์ และ 3) การที่มรรคจตมรรค นั้นแสดงว่า ศิลข้อนั้นไม่ได้สนใจว่าจะมีการสำเร็จกามกิจหรือไม่ ขอเพียงแต่มีการสัมผัสกันของมรรคเท่านั้น จึงจะถือว่าเป็นกาเมสุมิจฉาจารย์เมื่อเป็นเช่นนี้ การเป็นวัตถุที่จะทำให้สำเร็จกามกิจในการเสพเมถุน จึงไม่ใช่เหตุผลสำคัญของการสำเร็จเป็นกาเมสุมิจฉาจารย์ ส่วนในกรณีการกระทำกับหุ่นปั้น รูปจิตรกรรม หรือตุ๊กตาย่อมไม่เป็นกาเมสุมิจฉาจารย์เพราะเหตุแห่งมรรค 3 นี้แน่นอน (Thai Tripitakas and Commentaries 1/852)

ประเด็นการมีเพศสัมพันธ์กับตุ๊กตายางและหุ่นยนต์นั้น ให้พิจารณาเช่นเดียวกับการกระทำกับศพมนุษย์ หากเป็นหุ่นยนต์หรือตุ๊กตายางที่มีลักษณะไม่เหมือนจริง ย่อมไม่ถือว่าเป็นกาเมสุมิจฉาจารย์สำหรับชายหญิงทุกคน แต่หากในอนาคตที่มนุษย์สามารถผลิตตุ๊กตายาง หุ่นยนต์ หรือหุ่นยนต์เอไอที่มีลักษณะเหมือนมนุษย์จริง เมื่อนั้นย่อมกลายเป็นการประพตติผิดข้อกาเมสุมิจฉาจารย์ได้ ดังปรากฏว่า *เอเดรียน โชก* (Adrian Cheok) สามารถผลิต “คิสซิงเกอร์” (Kissinger) อุปกรณ์ที่เลียนแบบปากคนได้เหมือนจริง (Wanakijpaiboon, 2016) และในอนาคตคาดว่าอวัยวะอื่นๆ ของมนุษย์ย่อมได้รับการพัฒนาและผลิตได้เหมือนอวัยวะของมนุษย์จริง ถ้าเป็นแบบนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า หากเป็นชายหญิงโสัด 8 จำพวกแรกมีเพศสัมพันธ์กับตุ๊กตายางหรือหุ่นยนต์เอไอเสมือนมนุษย์เหล่านี้ ย่อมพ้นจากการประพตติผิดในกาม แต่ถ้าชายหญิงที่มีคู่มั่นหรือมีกฎหมายคุ้มครอง และชายหญิงที่มีสามีหรือภรรยาแล้ว ย่อมไม่พ้นจากการประพตติผิดในกาม เพราะถือเป็นการประพตติผิดต่อคู่มั่น กฎหมาย หรือสามีภรรยาของตน จึงครบองค์ประกอบของกาเมสุมิจฉาจารย์ทั้ง 3 ประการ

ส่วนเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองนั้นย่อมมีข้อแตกต่างออกไป กล่าวคือ ในอนาคตหากหุ่นยนต์เอไอได้เลื่อนสถานะเป็น “พลเมือง” ของรัฐ หุ่นยนต์เอไอพลเมืองชายหญิงเหล่านี้จะมีสถานะทางจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์ (รวมทั้งเรื่องอื่นๆ) เช่นเดียวกับมนุษย์ นั่นแสดงว่า ในแง่องค์ประกอบที่ 1 คือ *อคมนียวัตถุ* ถือเป็นวัตถุต้องห้ามประเภทที่ 10 ของชายหญิงที่มีผู้ดูแลปกครองจำพวก “ชายหญิงที่มีอาชญากรรมดำน” เพราะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย จึงถือว่าเป็นบุคคลตาม

กฎหมายและศีลธรรม ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ ย่อมครบสมบูรณ์ องค์ประกอบของการประพาศิตในกามจึงครบ 4 ประการเช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่า ชายหญิงโสดที่มีผู้ดูแลปกครอง 8 จำพวกแรก หากมีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอพลเมืองชายหรือหญิงโสด ย่อมไม่เป็นการประพาศิตในกาม แต่ถ้าชายหญิงที่มีคู่หมั้นแล้ว หรือมีกฎหมายคุ้มครอง หรือมีภรรยาหรือสามีแล้ว มีความสัมพันธ์ทางเพศกับหุ่นยนต์เอไอพลเมืองที่เป็นสามีหรือภรรยาของมนุษย์คนอื่น ย่อมถือว่ามีภรรยาละเมิดศีลข้อนี้ 2 ส่วน คือ ละเมิดสามีหรือภรรยาของตน และละเมิดสามีหรือภรรยาของคนอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า เบญจศีลข้อ 3 กาเมสุมิจจาจารา เวมณี เจตนาถวันจากการประพาศิตในกามหรือในเรื่องเพศสัมพันธ์ หากมองในแง่เจตนารมณ์คือ “การไม่ล่วงละเมิด” หรือที่ปัจจุบันเรียกว่า “การละเมิด” ทางเพศต่อบุคคลที่มีเจ้าของ หรือมีผู้อื่นปกครองดูแล เช่น สามี ภรรยา บุตรหรือธิดาของคนอื่น เป็นต้น ใน *เวฬุทวารายสูตร* ระบุว่า “...ข้อที่บุคคลพึงประพาศิตล่วงภรรยาของเรา ข้อนั้นไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่พอใจของเรา อนึ่ง ข้อที่เราพึงประพาศิตล่วงภรรยาของผู้อื่นนั้นก็ไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่พอใจของคนอื่นเช่นกัน อริยสาวกนั้นพิจารณาอย่างนี้แล้ว เป็นผู้เว้นขาดจากการประพาศิตในกาม” (Thai Tripitakas 19/1003/503) เรียกว่า “หลักวินิจจัยความผิดถูกด้วยวิธีเอาความรู้สึกคนอื่นมาเปรียบเทียบกับความรู้สึกของเรา” (The Self-Comparing Principle) (Promtha, 2005(b) ซึ่งจะทำให้เรารู้เหตุผลด้วยตนเองว่า ทำไมจึงไม่ควรละเมิดบุตรธิดาหรือภรรยาสามีของคนอื่น สอดคล้องกับ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (Phra Brahmagunabhorn P. A. Payutto, 2014) ที่มองว่า ศีลข้อนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การดำเนินชีวิตปราศจากการเบียดเบียนบุคคลอื่นในเรื่องเพศและคู่ครอง ซึ่งสอดคล้องกับ สมภาร พรหมทา ถึงแม้ไม่ได้ใช้คำว่า “การเบียดเบียน” เช่นเดียวกับ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ก็ตาม แต่ใช้คำว่า “การละเมิด” แทน ซึ่งล้วนมีความหมายเดียวกัน (Promtha, 2005(a) โดยถือว่า หากชายหญิงที่มีภรรยาหรือสามีแล้วไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายหญิงที่มีภรรยาหรือสามีแล้ว ย่อมเป็นการละเมิด 2 ส่วน คือ 1) เป็นการละเมิดภรรยาหรือสามีตนเอง และ 2) เป็นการละเมิดภรรยาหรือสามีคนอื่น นอกจากนี้ ศีลข้อนี้ยังมีความหมายครอบคลุมถึงการมีเพศสัมพันธ์กับสัตว์เดรัจฉานอีกด้วย ซึ่งมีการตัดสินเช่นเดียวกับการมีเพศสัมพันธ์กับมนุษย์ (Vaidayasevi, 2005)

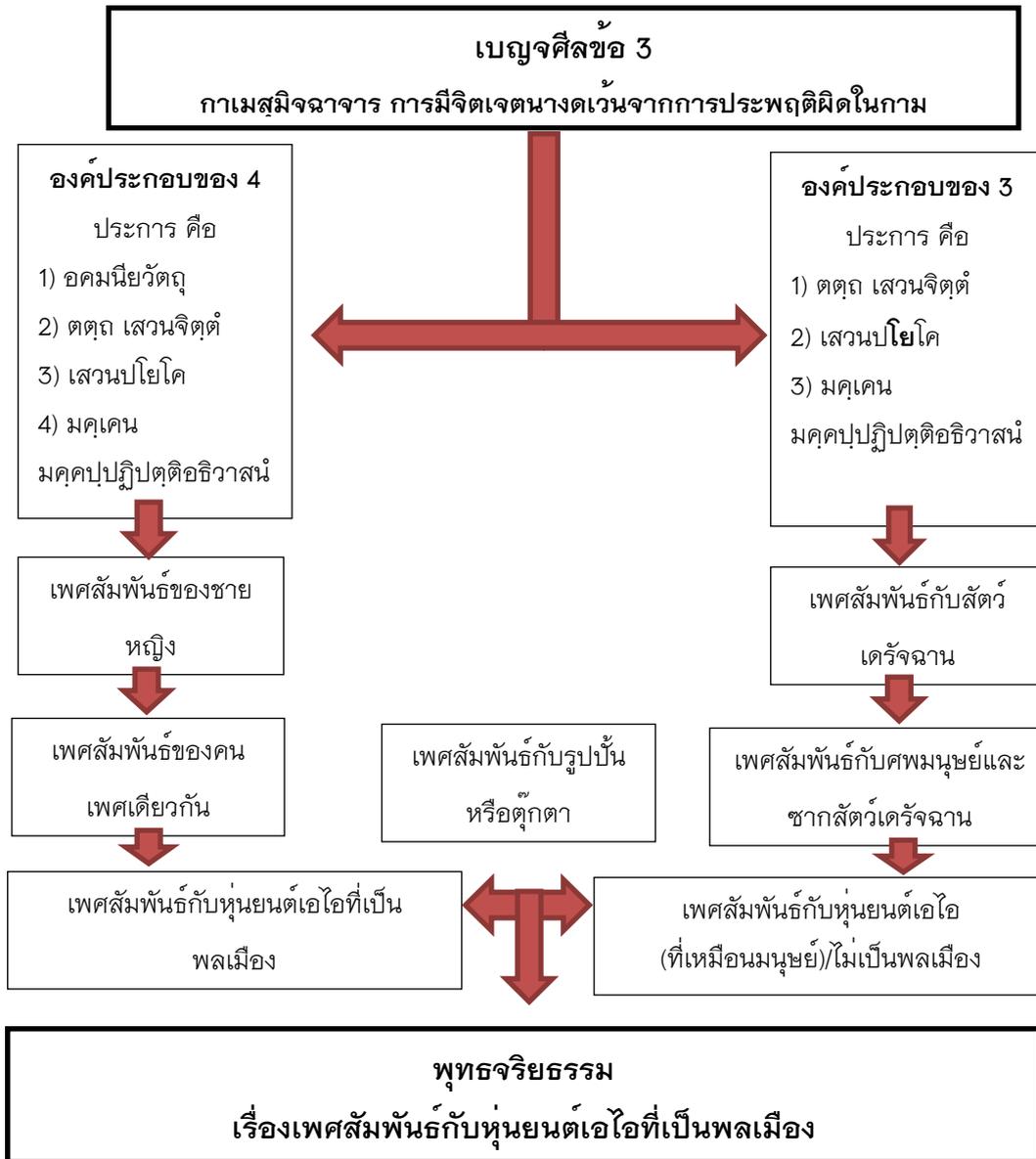
ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า พุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ รูปปั้น และตุ๊กตานั้น โดยเฉพาะพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ โดยถือว่าศพมนุษย์ที่จะทำให้เป็นกาเมสุมิจจาจาราจะต้องมีมรรค 3 คือ ทวารหนัก ทวารเบา และปาก ยิ่งคงรูปลักษณะฐานเดิมชัดเจนดังที่ *คัมภีร์สมันตปาสาทิกา อรรถกถาพระวินัย* ระบุว่า “มีลักษณะฐานนิมิตยังปรากฏอยู่” (Thai Tripitakas and Commentaries 1/827) ย่อมเป็นกาเมสุมิจจาจารา แต่ถ้ากระทำกับศพที่มีมรรค 3 ที่ไม่มีรูปลักษณะ

สันฐานปรากฏชัด หรือแม้ปรากฏชัดแต่เป็นแผลเน่าพุพองมีน้ำเหลืองไหลออกมา (อ่างแล้ว) ย่อมไม่เป็นกาเมสุมิจฉาจาร ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาตัดสินนี้ไม่ได้ใช้เฉพาะกับศพมนุษย์เท่านั้น แม้เป็นการมีเพศสัมพันธ์กับสัตว์เดรัจฉานก็ให้พิจารณาองค์ประกอบนี้เช่นเดียวกัน ส่วนเพศสัมพันธ์กับรูปปั้นและตุ๊กตาย่อมถือว่าขาดองค์ประกอบข้อสุดท้ายนี้จึงไม่เป็นกาเมสุมิจฉาจารแต่อย่างใด

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การมีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองนั้นมี 2 ประเด็น คือ การมีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอ และการมีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง โดยที่การมีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอนั้นมีสถานะเช่นเดียวกับการกระทำกับศพมนุษย์ มีองค์ประกอบ การกระทำ 3 ประการ โดยองค์ประกอบสำคัญ คือ มรรค 3 ที่มีรูปลักษณะสันฐานที่ปรากฏอยู่เหมือนอวัยวะของมนุษย์ แต่ถึงแม้ตุ๊กตายางในปัจจุบันยังไม่สามารถพัฒนาได้เหมือนมนุษย์อย่างสมบูรณ์ ก็ยังปรากฏมีช่องตุ๊กตายางสำหรับให้บริการทางเพศในหลายประเทศทั่วยุโรป เช่น สหราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ สเปน อิตาลี และฝรั่งเศส (BBC News Thai, 2019) ซึ่งเมื่อเทียบเคียงกับเบญจศีลข้อนี้ ย่อมไม่จัดเป็นกาเมสุมิจฉาจาร ส่วนกรณีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองนั้น ย่อมมีสถานะเช่นเดียวกับมนุษย์ จึงต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ประการอย่างสมบูรณ์

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า หลักเบญจศีลข้อ 3 กาเมสุมิจฉาจารา เวมณี คือ การมีเจตนาถ่วงจากการประพฤติดิถีในกาม มีองค์ประกอบการกระทำอยู่ 2 แบบ คือ **แบบที่ 1** องค์ประกอบ 4 ประการ เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์กรณีทั่วไป เช่น เพศสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่างเพศและมนุษย์เพศเดียวกัน รวมถึงเพศสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองอีกด้วย (เพราะมีสถานะบุคคลตามกฎหมายเท่าเทียมกับมนุษย์) และ **แบบที่ 2** องค์ประกอบ 3 ประการ เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์กับสัตว์เดรัจฉาน เพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์และซากสัตว์เดรัจฉาน และเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอ (ที่เหมือนมนุษย์) เนื่องจากทั้ง 3 ประเด็นนี้มีจุดสำคัญอยู่ที่เป็นการกระทำกับมรรค 3 คือ ทวารหนัก ทวารเบา และปาก ของสัตว์เดรัจฉานที่มีชีวิตเท่านั้น ส่วนศพมนุษย์และซากสัตว์เดรัจฉานจะต้องมีสภาพมรรค 3 ที่สมบูรณ์เท่านั้นจึงจะเป็นกาเมสุมิจฉาจาร และหุ่นยนต์เอไอ (ที่เหมือนมนุษย์) ก็จะต้องมีมรรค 3 ที่เหมือนมนุษย์เท่านั้น ดังนั้นประเด็นพุทธจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองจึงแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นที่ต่างกัน คือ 1) เพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองมีองค์ประกอบ 4 ประการ และ 2) เพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เหมือนมนุษย์ หรือไม่เป็นพลเมืองมีองค์ประกอบ 3 ประการ ดังภาพที่แสดงต่อไปนี้

สรุป

หลักพุทธจริยธรรมพื้นฐานสำหรับฆราวาสผู้ครองเรือน คือ “เบญจศีล” (ศีล 5) และพุทธจริยธรรมที่เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ คือ เบญจศีลข้อ 3 กาเมสุมิจจาจารา เวมณี คือ เจตนางดเว้นจากการประพฤติดิถีในกาม มีองค์ประกอบทั่วไป 4 ประการ คือ 1) เป็นวัตถุต้องห้าม 2) มีจิตคิดจะเสพ 3) กระทำการเสพ 4) มรรคจตมรรค องค์ประกอบเหล่านี้ หากเป็นการกระทำกับมนุษย์ ไม่ว่าจะคนโสดหรือคนมีสามีหรือภรรยาแล้ว ย่อมประกอบด้วยองค์ 4 กรณีชายหญิงที่มีภรรยาหรือสามีแล้วมีเพศสัมพันธ์กับชายหญิงเช่นเดียวกับตน ย่อมจัดเป็นกาเมสุมิจจาจารา ส่วนกรณีการมีเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์นั้น ย่อมมีองค์ประกอบการกระทำ 3 อย่าง โดยที่ศพมนุษย์จะต้องมีมรรค 3 ยังคงลัทธิฐาน

นิมิตสมบุรณ์ ถ้าชายหญิงที่มีภรรยาหรือสามีแล้วมีเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์เช่นนี้ย่อมเป็นกาเมสุมิจฉาจาร ส่วนกรณีเพศสัมพันธ์กับตุ๊กตาทายางและหุ่นยนต์นั้น ถือว่าตุ๊กตาทายาง หุ่นยนต์ หรือหุ่นยนต์เอไอที่เหมือนมนุษย์เท่านั้นที่จะเป็นกาเมสุมิจฉาจาร ส่วนกรณีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง ย่อมแสดงว่า หุ่นยนต์เอไอเหล่านี้มีสถานะเดียวกันกับมนุษย์ที่เป็นพลเมือง ให้พิจารณาข้อ 3 เช่นเดียวกับกรณีการมีเพศสัมพันธ์กับมนุษย์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า หลักเบญจศีลข้อกาเมสุมิจฉาจารที่ใช้ในการศึกษานี้ ถือว่าสามีและภรรยาต่างก็เป็นเจ้าของประเวณีของกันและกัน อันสอดคล้องกับแนวคิดลัทธิที่เท่าเทียมกันในด้านร่างกายของชายหญิง ดังนั้นทั้งชายและหญิงที่มีภรรยาหรือสามีแล้วจึงไม่ควรประพฤตินอกใจหรือละเมิดสามีหรือภรรยาของตน ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ควรละเมิดสามีหรือภรรยาคนอื่นด้วย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า กรณีชายหญิงโสดมีเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์ รูปปั้น หรือตุ๊กตา ซึ่งไม่จัดเป็นกาเมสุมิจฉาจาร หรือแม้จะมีเพศสัมพันธ์กับศพมนุษย์นอกจากมรรค 3 ก็ไม่ถือเป็นกาเมสุมิจฉาจาร และแม้ว่ากรณีเหล่านี้จะไม่ผิดศีล กระนั้นโดยทั่วไปก็ยังถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรและไม่เหมาะสม เป็นพฤติกรรมที่น่ารังเกียจในสังคม และผู้กระทำอาจถูกตรวจสอบสุขภาพจิตอีกด้วย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การมีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอ หรือหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมือง สำหรับชายหญิงโสดตามหลักเบญจศีลข้อนี้ไม่ถือว่าเป็นกาเมสุมิจฉาจาร แต่แม้จะสามารถกระทำได้โดยไม่ผิดศีลก็ตาม แต่สิ่งที่นักวิชาการด้านต่างๆ เป็นห่วง คือ อาจมีผลทำให้เอาพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์ไปกระทำต่อมนุษย์จริง ดังนั้นจึงควรระมัดระวังให้มากในประเด็นนี้ และที่สำคัญไม่ควรหมกมุ่นในเรื่องเพศจนเกินไป ซึ่งอาจมีผลเสียต่อสุขภาพได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยได้ข้อค้นพบว่า การมีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองย่อมเป็นการประพฤติผิดในกาม หรือผิดศีลข้อ 3 กาเมสุมิจฉาจารเช่นเดียวกับการมีเพศสัมพันธ์กับมนุษย์ สำหรับประเด็นการวิจัยในครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับเบญจธรรมว่าด้วยสทาสันโดษ (ความยินดีในภรรยาสามีของตน) หรือกามสังวร (การสำรวมระวังในกาม) กับการมีเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอ ทั้งที่เป็นพลเมืองว่าเป็นอย่างไร หรือจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์กับหุ่นยนต์เอไอที่เป็นพลเมืองในมุมมองจริยศาสตร์และศาสนาอื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับมุมมองในพระพุทธศาสนา

References

- BBC News Thai. (2019, January 23). *Sex doll brothel: A business is not immoral or tramples on the dignity of women?*. BBC News Thai. <https://www.bbc.com/thai/features-46964159>
- Borwornnuntakul, T. (1993). *Sexuality Ethics*. Kasetsart University.
- Daily News. (2016, January 7). *Trend of sex with robots, expect to marry a person*. Daily News. <https://www.dailynews.co.th/foreign/371707>
- Dimmock, M., & Fisher, A. (2017). *Ethics for A-level*. Open Book Publishers.
- Duangwiset, N. (2016). Sex and masculinity in Buddhism and the control of sex among monks, novices and pandaka. *Social Science Journal of Naresuan University*, 12(1), 3–25.
- Empradit, N. et al. (2003). *General knowledge about sex education* (3rd ed.). Thammasat University.
- Ilangakoon, S. (2016). Sexual ethics; a need indeed, Buddhist ethics as a model. *Cultural and Religious Studies*, 4(2), 134–139.
- Inthasara, W. (2006). *Buddhist Ethics* (2nd ed.). Dhammada.
- Khemapañño, P. A. (2008). *The Buddhist Ethics Related to Ethical Issues: A Case Study of Cohabitation in Thai Societies at the Present Time*. [The Thematic Paper is an integral part of Doctoral dissertation, Mahachulalongkornrajavidyalaya University].
- Kromphrayavajiraññaṇavarorasa, S.. (1995). *Beṅcasīla and Beṅcadhamma (Tri Dhammasīksā)* (15th ed.). MBU Press.
- Kromphrayavajiraññaṇavarorasa, S. (2009). *Vinayamukha Volume 1* (40th ed.) MBU Press.
- Kruatrachue, M., Damrongphol, P., & Pokethitiyook, P. (2008). *Biology 1*. Faculty of Science Mahidol University.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tripitaka*. MCU Press.
- Mahamakut Buddhist University. (1993). *Thai Tripitakas and commentaries, Set of 91 volumes*. (3rd ed.). MBU Press.
- MRG Online. (2015, August 5). *“Sex with Robots” will be normal in 50 years!*. MGR Online Europe. <https://mgronline.com/around/detail/9580000088185>
- Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto). (2008). *Buddhist dictionary vocabulary version* (11th ed.) S.R. Printing Mass Products Company.
- Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto). (2014). *The Buddha Dhamma, amended edition* (39th ed.). Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

- Phrañāṇavarodom (Son Kiccagāro). (2000). *Compilation of problems and answers to the Beñcasīla-beñcadhamma and Uposathasīla* (13th ed.). Mahamakut Buddhist University Press.
- Promtha, S. (2005a). *Buddhism and ethical problems, prostitution, abortion and euthanasia* (3rd ed.). Chulalongkorn University.
- Promtha, S. (2005b). *Buddhist philosophy: Human, social and ethical problems*. (2nd ed.). Sayam.
- Rattapornsir, W. (2010). *Professional Dictionary English–Thai* (3rd ed.). Thanachot Company Limited.
- Suphamangmee, S. (Guest Editors). (2020, May 15). *Love, Machines and Sex Robot*. GQ Style. <https://www.gqthailand.com/views/article/future-of-love>
- Thai news agency. (2018, June 24). “Sofia” AI robot digital technology. [mcot.net/economy. https://tna.mcot.net/tna-218494](https://tna.mcot.net/tna-218494)
- Vaidayasevi, W. (Collector). (2005). *A study guide of the Abhidhammatthasamgaha part 5 Vithimuttsamgahavibhāṅga* (6th ed.). Nab Mahani Ranon Foundation.
- VoiceTV. (2019, October 3). *The world's first with a robot whore. Talking Thailand*. <https://www.youtube.com/watch?v=W6tL8eV8Qys>
- Wanakijpaiboon, N. (2016, September 20). “Sexbot” when people are about to have sex with a robot. [www.matichonweekly.com. https://www.matichonweekly.com/column/article_8378](https://www.matichonweekly.com/column/article_8378)
- Yodthong, A. (2020). Theravada Buddhism and ethical perspectives on sexual intercourse. *Journal of MCU Peace Studies*, 8(3), 1166–1182.